

NEODVISNOST

Izhaja tedensko. — Velja po pošti dostavljen: na mesec Din 6, za pol leta Din 35, na leto Din 70, za tujino letno Din 120. Oglasi po tarifi.

Tednik za vsa javna vprašanja

Uredništvo in uprava: Maribor, Prešernova ulica.
Brzojav: Neodvisnost Maribor. Račun Pošt. hranilnice
Ljubljana št. 17.160. Tel. uredništva in uprave 26-16.

Dr. Vekoslav Kukovec.

Pomen dr. Beneševega obiska v Jugoslaviji

Katere državniške naloge so napotile predsednika češkoslovaške republike k obisku Jugoslavije, je vprašanje za sebe. Mi moramo preценiti ta dogodek le s stališča vpliva na razvoj demokratičnega življenja pri nas. Beneš priznava ves kulturni svet delovanje s češkoslovaškim narodom na demokratični ljudski podlagi. Niti za trenotek ni češkoslovaški narod v 20. letih svoje svobode zapustil te poti. Uredil si je svoje notranje zadeve vseskozi po teh načelih.

Predsednik dr. Beneš je v zvezi s francoskim in angleškim narodom skozi dve desetletji kot demokrat posvetil vse svoje moči Društvu narodov v Ženevi, katerega namen je na demokratični podlagi ohraniti mir in napredek vsega sveta. Zveza narodov je dolžna zahvalo prav dr. Benešu za njegovo vsestransko diplomatično delavnost.

Predsedniku dr. Benešu kot velikemu demokratu zaupajo povsod na svetu. Kot tak si je pridobil ob svojem obisku v Beogradu tudi srca vseh naših demokratsko čutečih krogov. V srcih šumadinskih kmetov, dolci do Oplenca, kjer se je te dni mudil med kmečkim narodom Ljuba Davidovič, se je vzbudil občutek, da je prišel trenotek, ko je treba poudariti potrebo zvestobe demokraciji tudi pri nas in prav zato so srbski kmetje trumoma pohiteli pozdraviti velikega demokrata dr. Edvarda Beneša.

Misel sama, da bi samovolja in domišljavost mogla preko volje naroda kdaj zavladati pri nas, kakor se je zgodilo narodom fašističnih držav sveta, je vznemirila dušo našega kmeta in delavca in zato sta pokazala tako izredno zanimanje za obisk velikega demokratskega državnika.

Duh in volja demokratskega češkoslovaškega naroda sta plavala te dni tudi nad Slovenci, ki so prijatelji in bratje češkoslovaškega naroda in hočejo kakor on živeti po preskušanih načelih ljudskega samoodločevanja v politiki in zasebnem življenju. Te dni je bila ta struna slovenske duševnosti posebno napeta in glasna. Živo smo občutili vpliv demokratske zaščite velikega državnika in še dolgo bo živela v nas vzpodbuda k zvestobi tem načelom, ki jih je naš veliki prijatelj dr. Beneš krepko in slovesno podčrtal. Kakšna nesreča bi bila, zlasti za nas Slovence, če bi naš narod in država zapustila, ko gre za življenjski obstoj Slovenije in vse njene gospodarske, socialne in kulturne dobrine in pravice, pot ljudskega odločanja in narodne suverenosti.

V teh dneh se nam vsiljuje vprašanje: Če smo s Čehoslovaki skozi desetletja z združenimi močmi vodili boj za doseg ljudskih pravic, zakaj bi naj dvomili o potrebi, da ostane tako tudi dalje? Ne le ker to zahteva značajnost in zvestoba, blazno in nevarno bi bilo zapustiti pot, ki nas je vodila skupno s Čehoslovaki in zapadnimi demokratskimi narodi k današnjim pridobitvam miru, ki je edino jamstvo tudi za ohranitev kulturnih in socialnih dobrin narodov.

Brez demokratskega življenja si ne moremo misliti zboljšanja naših političnih odnošajev in strašnih gospodarskih razmer ter ozdravitve socialne bede. Zgodovina nas uči, da le demokracija vodi k blagostanju in da je le demokracija sposobna stalno zajamčiti blagostanje narodom.

Zato trdno upamo, da je obisk velikega demokrata dr. Beneša razpršil temne oblake, ki so jih rodile nakane fašističnih koristolovcev.

Ljudske potrebe in ljudske zahteve

morajo postati temelj ljudskega gibanja.

Še vedno premalo poudarjamo in še premalo je prodrlo v zavest naših prijateljev prepričanje, da je naša skupnost gibanje in da nima s stranko prav nobenega opravka. Prav nič nas ne razdružuje različnost svetovnih nazorov, ki niso temelj našega gibanja. Temelj našega slovenskega kmečko-delavskega gibanja so zahteve po uresničenju najbolj perečih trenutnih ljudskih potreb. Na temelju teh splošnih ljudskih potreb nastajajo ljudske zahteve, ki družijo slovensko ljudstvo v isto gibanje.

Mnogo smo že govorili o slovenstvu, mnogo o potrebi skupnega nastopa, v vsaki številki smo se cemerili nad našim obupnim položajem. Prišel pa je že čas, da prenehamo z golim opisovanjem in jadtovanjem nad našim težkim položajem, da premislimo, kakšna taktika, kakšen način boja je najugodnejši za to pokrajino, ta okraj, občino, vas, tovarno — da tudi aktivno posežemo v tok dogodkov.

Radi razmer, v katerih živimo, je težko pričeti dobro organizirano in načrtno akcijo po vsej Sloveniji. Zato, prijatelji, ne čakajmo na navodila in ne zapravljajmo časa, temveč se lotimo v dogovoru s somišljeniki v kraju samostojnih akcij — kakor pač narekujejo razmere in potrebe na vasi, v mestu in tovarni.

Vsi pristaši gibanja v istem kraju naj po temeljiti presoji položaja sestavijo seznam najnujnejših ljudskih potreb in zahtev gospodarskega, socialnega in kulturnega značaja. Te zahteve naj bodo tako splošne, koristne in ljudske, da bo moral na nje pristati vsak občan. Te zahteve se naj popularizirajo (razglase med ljudstvom), ob vsaki priliki naj se o njih govori, postanejo naj merilo za ocenjevanje dela občinskih uprav in javnih delavcev, postanejo naj pa tudi podlaga za skupno delo vseh tistih, ki so spoznali, da sta obe prejšnji stranki na račun naših ljudskih zahtev postali politično močni, nista pa teh zahtev uresničili.

Naše ljudske zahteve morajo postati Damoklejev meč nad glavami onih, ki so doslej vse obljubljali in nič storili. Te zahteve morajo postati naš živ program, po katerem se bodo zbrali vsi poštjeni Slovenci v našem slovenskem kmečko-delavskem gibanju — za srečo, napredek, svobodo in neodvisnost slovenskega naroda.

Naročite „Neodvisnost“

Položaj na španskih bojiščih

RAZGIBANI BOJI NA VSEH ŠPANSKIH FRONTAH. — NACISTI SI ŠE NISO OPOMOGLI.

Po hudih porazih, ki so jih doživeli Francovi nacisti pred Madridom, si še vedno niso opomogli. Napovedovane nove ofenzive proti prestolnici doslej še ni bilo, pač pa so republikanske čete na severovzhodu osvojile zopet nekaj postojank. Tudi na jugovzhodu od Madrida so se morali nacisti umakniti ter pustiti cesto, ki vodi tu proti Valenciji. Od tedaj se bijejo pri Madridu le manjši boji, večinoma topniški in letalski.

Pred Madridom tako odbiti Francovi nacisti so zato poizkusili nov napad na Baske. Ta fronta, ki je popolnoma ločena od ostalih, dela nacistom vedno veliko preglavic, ker jih deli na dve nasproti si stoječi bojišči. Ker so Baski pričeli prodirati s severa navzdol proti Burgosu, ki je sedež Francove vlade, in so od njega oddaljeni komaj 40 km, so nacisti sedaj skušali vdreti proti njihovemu glavnemu mestu Bilbao. Začetne operacije so se jim tudi res posrečile, predrli so nekaj kilometrov čez prvo obrambno črto Baskov in napovedali zmagooslavno, da bodo kmalu tudi že v Bilbao; toda Baski so zopet pokazali, da so junaki, saj se bore za svojo narodno svobodo. Naenkrat so se po-

javili pred nacisti baškiški tanki, sledili so letalski napadi in protinapadi novih tja pritegnjenih baskijskih čet, tako, da je bila nacistična ofenziva nazadnje ustavljena.

Mnogo pomembnejši pa so bili v zadnjih osmih dneh dogodki na andaluzijskem bojišču. Tu so pričeli republikanci napad na kraj Pozoblanco, ga osvojili in napredovali doslej že za skoraj 60 km proti zahodu. Dospeli so v bližino Cordobe in presekali nacistom železnico, ki vodi iz Cordobe na sever. Danes imajo nacisti med jugom in severom tako samo še eno železniško zvezo. Ako nacisti tu republikanske ofenzive ne ustavijo, jim grozi nevarnost, da predro republikanci do portugalske meje in prerežejo nacistično ozemlje na dva dela. To bi bilo za nacistično vojsko usodno.

Vse kaže, da se bližamo na španskih bojiščih važnim dogodkom, ki utegnejo biti odločilni za izid državljanske vojske. Važno je tudi, da Nemčija nič več ne podpira Franca tako, kakor ga je prej, kar je baje posledica nasvetov maršala Ludendorfa Hitlerju.

Po pogodbi z Italijo

Obisk italijanskega zunanjega ministra grofa C i a n a in sklenitev pogodbe z Italijo je za nami, izzveneli so tudi komentari, ki so bili v našem tisku zelo pišli in kratki, tako, da so listi večinoma objavili samo uradna poročila, zato moremo gledati tudi na ta dogodek že s stališča hladne presoje. Za nas Slovence sta pri vsem tem važni zlasti dve zadevi: vprašanje možnosti izvažanja naših produktov, v prvi vrsti lesa v Italijo, in usoda naših slovenskih bratov v Julijski Krajini. Na uspeh teh dveh zadev v zvezi z novo pogodbo moramo pa še počakati, ker sedaj rezultati še niso vidni ne v enem ne v drugem oziru, gotovo pa je, da bi bili vsaki preveliki upi škodljivi. Naša nova trgovina z Italijo bo slonela na načelu paritete, to se pravi, kolikor bomo mi izvažali iz Ita-

lije, toliko bo ona izvažala iz Jugoslavije. Gre torej pri tem za: daj — dam! Vprašanje vlaganja kapitala v Italijo ali v Jugoslavijo je pomembno seveda samo za Italijo, kajti na to, da bi Jugoslavija investirala kak svoj kapital v italijanski industriji ali bankah, ni mogoče misliti, saj tega še doma ne zmoremo. Kar tiče naših rojakov v Julijski Krajini, se je zgodilo doslej samo to, da so bili izpuščeni politični interniranci, niso pa bili deležni te amnestije politični kaznjenci, katerih je neprimerno več in so bili obsojeni skupno na več sto let zapor. Na to amnestijo bo treba najbrže še počakati, kakor tudi na podelitev obljubljenih jezikovnih in kulturnih ugodnosti. Do danes se v tem oziru ni še nič izvršilo.

KONFERENCA DRŽAV MALE ZVEZE.

Pretekli teden je bila, kakor smo že zdajnjč poročali, v Beogradu konferenca zunanjih ministrov držav male zveze, Jugoslavije, Češkoslovaške in Romunije. Na tej konferenci so se obravnavala vsa mednarodno-politična vprašanja, ki so se nakopila v zadnjem času okoli Podonavja. Razpravljalo se je seveda tudi o jugoslovanski prijateljski pogodbi z Bolgarijo in Italijo. Uradno poročilo o konferenci, ki so

ga trije zunanji ministri izdali, zatrjuje, da se je doseglo v vseh vprašanjih popolno soglasje in je mala zveza slej ko prej trdna in nerazdružljiva skupnost. Slovenci, ki smo iskreni prijatelji politike male zveze v kolikor gre za demokracijo in mednarodni politiki in varovanje varnosti, si želimo, da bi temelji te zveze ostali res trdni in bi se povezanost med Jugoslavijo, Češkoslovaško in Romunijo še poglobila.

KANCLER ŠUŠNIK OBIŠČE BEOGRAD.

Nekateri evropski listi poročajo, da bo v kratkem obiskal Beograd avstrijski zvezni kancler dr. Kurt Šušnik. Ako res pride, se bo peljal gotovo čez Maribor in slovensko ozemlje, torej ozemlje naroda, kateremu je pripadal še njegov stari oče. Njegov obisk bi pomenil nadaljnji korak na poti do tesnejšega zblizanja srednjih podonavskih držav, ki naj bi tvorile jez proti nameram Nemčije. Pričakovalo se je tudi, da pride v Beograd madžarski zunanji minister pl. Kanya, a iz Budimpešte to sedaj zanikajo. Pač pa pride v kratkem v Beograd turški ministrski predsednik dr. Izmet Imeni.

VATIKAN IN NEMCIJA.

Nemška vlada na papežovo encikliko, v kateri je ostro grajal narodnosocialistični režim, ni direktno odgovorila, kakor se je pričakovalo, zato pa je izdala kot odgovor še nove odredbe, s katerimi se zapro verske šole in onemogočijo verske vzgojne organizacije za nemško mladino. To je razdor med Nemčijo in Vatikanom še povečalo. Ker sta se v zadnjem času pomirila in spoprijateljila tudi maršal Ludendorff in Hitler, se bo protivatikanska smer v Nemčiji gotovo vztrajno nadaljevala, kajti Ludendorff je glavni propagator namere, po kateri naj bi se Nemci vrnili k nemškemu poganstvu.

NOTRANJI BOJ NA JAPONSKEM.

Japonska, pod vojaškim vplivom poslujča vlada, je razpustila parlament in razpisala nove volitve. Izid volitev bo po splošnem pričakovanju pokazal še bolj, da je japonsko ljudstvo nasprotno vojaški diktaturi in za demokracijo, toda generali napovedujejo, da bodo tudi novi parlament razpustili in vladali potem brez ljudstva in proti ljudstvu.

ZA VARNOST BELGIJE.

Pogajanja, ki so se vodila med Belgijo, Francijo in Anglijo so se v splošnem že zaključila z dobrim uspehom za Belgijo, ki je dosegla vse, kar je želela. Po novem sporazumu ostane Belgija v primeru vojske nevtralna in ni vezana na nobeno stran, da bi morala poseči v boje. Francija in Anglija pa vendarle zagotavljata Belgiji nedotakljivost in bi jo, ako bi bila kljub neutralnosti napadena, obe skupno branili pred napadalcem. Zadevne pogodbe bodo v kratkem podpisane.

»Jugoslovanski Lloyd« piše, da je po mnemu urednika tržaškega »Il Piccolo« nastal jugoslovansko-bolgarski in jugoslovansko-italijanski pakt brez pristanka Francije in Anglije.

Sotrudnik »Politike« in bivši poslanik Živojin Baluđžić je v razgovoru s češkoslovaškimi časnikarji napadel neke naše sosede, radi česar ga beograjska »Samouprava«, glavno glasilo JRZ, ostro obsoja.

Predsednik dr. Beneš je daroval beograjskim revežem 50.000 dinarjev.

Kako živijo siromašni kmetje

V našem listu smo ponovno poudarjali, da je gospodarski položaj delavcev in kmetov enako slab in da se morajo delavci in kmetje združiti, da si priborijo boljše življenjske pogoje.

V naši državi imamo predele, kjer žive kmetje čisto še bolj bedno življenje kot delavci v mestih. In kako je bedno življenje delavcev v naših mestih je znano! Napačno pa je mnenje, da je življenje kmetov povsod približno enako in da ni razlike med kmetom in kmetom. So kmetje, ki žive le od dela svojih rok, pa so še vedno na boljšem, če imajo vsaj dovolj plodne zemlje. Najtežji je položaj onih kmetov, ki nimajo dovolj zemlje, ali zemlja ne rodi dovolj, da bi mogli vzdržati sebe in družino. Tak je zlasti položaj kmetov v Hrvaškem Zagorju, v Primorju in v premnogih predelih Slovenije. Koliko imamo samo pri nas, zlasti na Kočevskem, v Prekmurju, v Halozah in drugod takozvanih kmečkih pauperov, t. j. posestnikov z manj kot 2 jutra zemlje, brez vprežne živine in potrebnega orodja. Gospodarsko stanje teh kmečkih proletarcev je več kot obupno. Te kmečke delovne moči silijo v mesta, iščejo dela, ki ga le težko najdejo in zato prepogostoma propadajo. Z delom v mestih skušajo nadomestiti primanjkljaje dohodkov od svoje zemlje. In če ne najdejo dela v naših mestih, silijo v tujino, le da se rešijo črne bede. Izseljenstvo je nujna posledica obupnih gospodarskih razmer, v katerih živi toliko naših ljudi.

V naslednjem podajamo nekoliko primerov iz statistike za leto 1935. o stanju kmetov v nekaterih krajih Hrvaške. V Gorskem kotaru, ki meji na našo deželo, koliko je rodila zemlja povprečno na 1 prebivalca v treh navedenih krajih (v kg)

	Čabar	Delnice	Vrbovsko
Pšenice	5	30	59
Koruze	40	23	94
Krompirja	530	520	450

Če upoštevamo dejstvo, da je treba za vsakega človeka na leto najmanj 3 stote žita, nam je beda tamošnjega prebivalstva dovolj očitna. Ti kraji ne poznajo niti kruha. Še kruh jim je luksuz, ki si ga morejo privoščiti kvečjemu za božič in veliko noč. Navadno jedo le krompir.

Iz zadružnega sveta

Pod tem naslovom bomo obravnavali zadružno-gospodarsko vprašanje, s katerim se mora radi njegovega vedno večjega pomena seznaniti prav kmečko-delavski sloj.

Končno si le moramo biti na jasnem o pojmu »zadružništvo«, ker je kljub razširjenim zadružno-gospodarskim ustanovam pri nas še vedno dokaj zmede, kar ima dovolj težke posledice v že obstoječih zadružnih edinicah, a prav tako tudi v pogledu nadaljnjega razmaha tega življenja. Prav zadružništvo pa zavzema tako važnost in pomembnost v celotnem socialnem življenju, da bi moralo v kmečko-delavskem gibanju zavzeti prvo in vidno mesto in bi mu moral kmečko-delavski sloj posvečati vso pozornost, o njem razmišljati in se posvetovati.

Za naš izraz »zadružništvo« rabijo latinski in od njih nekateri drugi narodi, n. pr. Angleži, izraz »co-operazione« (čitaj: ko-operacione), kar pomeni sodelovanje. Nemci pravijo »Genossenschaft«, po naše »tovarištvo«. Bistvo enega in drugega izražanja je medsebojna pomoč zadružno združenih.

Lahko pa podčrtamo, da ni noben izraz tako jasen, pristen in globok kot je naša »zadruga«, ki z enim mahom razkrije vse moralne vrednote in obsežno poslanstvo tega pojma. Naša »zadruga«, »zadrugetvo« ali »zadružništvo« pove že samo po sebi težnjo po medsebojnem sodelovanju. Zadruga — drug za drugega. V teh besedah je vsebovano vsevisoko poslanstvo ali če hočete: človečanstvo, krščanska ali naj bolj moralna težnja. Kristove besede: ljubi svojega bližnjega r a d i samega sebe!

Zadruga torej ne razumemo tako, da se predajamo le drugemu, ampak, da si z njo — torej po skupnosti — lažje izvajamo lastne interese, pred vsem gospodarske ugodnosti.

Še obupnejša postane slika, če navedemo posestniško stanje v teh krajih.

V navedenih treh okrajih posedujejo kmetje zemlje:

	Čabar	Delnice	Vrbovsko
od 0 do 0.5 ha	15	8	4
od 0.5 do 2 ha	14	28	19
od 2 do 5 ha	23	43	35
od 5 d. 20 ha	43	20	39
od 20 ha dalje	2	1	2

Večino te zemlje tvori kras, gozd in livada. Srednji posestnik poseduje do 2 jutra oranice. Posestniki, če hočejo vsaj deloma izkoristiti svojo zemljo, se morajo pečati z živinorejo. Živinoreja jim pa ne more nadoknaditi pomanjkanje žita; žito morajo kupovati, za mleko pa dobijo po 70 par za liter, čeprav se to mleko prodaja v mestih po 2 do 3 dinarje.

Večina nima niti dovolj sena. Seno kupujejo stoječe na livadi po 50 para kg. Ne izplača se jim torej niti živinoreja. Če prištevamo k vsemu še razne davščine in datjave, ki jih morajo tudi ti siromašni kmetje plačevati, vidimo, da je gospodarsko stanje teh ljudi še slabše kot stanje delavcev v mestih.

Navedli smo tu nekaj primerov iz pasivnih krajev v bližnji banovini, koliko podobnih primerov bi pa lahko še navedli iz naših krajev! To je socialni problem Slovenije, ki šteje sama preko 80.000 pasivnih gospodarskih kmečkih edinic, na katerih živi 360.000 naših kmečkih proletarcev, t. j. ena tretjina prebivalcev Slovenije. Če sama ta okolnost bi morala pobuditi poklicane činitele, da začno reševati ta obupni problem, ker gre stvarno tu za obstoj našega naroda, ker je to naše glavno gospodarsko vprašanje, ker bi se pri tem šele prav doumel strahoviti obseg, po men in značaj našega socialnega, političnega, kulturnega in končno tudi nacionalnega problema.

Toda tudi preko tega žgočega poglavitnega problema našega nadaljnjega obstoja rasti in napredka gredo poklicani činitelji od blizu in daleč s suvereno brezbriznostjo. Le če se bodo naši kmetje združili z delavstvom in z naprednim razumništvom, bo njihovo vprašanje prišlo na dnevni red, da se končno reši tudi obstoj tretjine našega, gladu in propasti zapisanega kmečkega ljudstva.

Če smo Slovani demokratično usmerjeni, ni to po urojenosti (po dispoziciji), ki naj bi jo bila naklonila priroda slovan-ki krvi, ampak gre zasluga za to v prvi vrsti zadružnemu družinskemu (gospodarskemu) življenju naših prednikov, kar se je v drobcih ohranilo pri južnih Slovanih (Bosna, Srbija) do danes. Kjer je bilo pod istim družinskim krovom po 100 in več ljudi, kjer so pod vodstvom in upravo zadružnega starešine delali in skrbeli vsi za družino, tam ni moglo biti izkoriščanja in zato po eni pogastva, po drugi pa uboštva; tam je vladal res pravi demokrati-zem, ker se je mogla uveljaviti volja poedinca in je imel vsakdo v enakih dolžnostih tudi enake pravice.

Naravno, da je tako življenje danes nemogoče. Človeštvo se je razšlo in razdvojilo v manjše družinske celice (ki štejejo 4 do 5 ljudi) in živi drugačno življenje. Pač pa je mogoče in naravnost nujno, da se te celice, oziroma njihovi predstavniki (gospodarji) sklopijo zadružno-gospodarsko. Saj stvar ne potrebuje mnogo podkrepljenja, ker je odgovor na vprašanje, kaj da je boljše: skrbeti sam zase ali skupno s sebi enakim, dovolj lahak.

Zanimivo je, da vlada pri nas prav napram zadružništvu precejšnja brezbriznost in celo nezaupanje. Dotakni se tega vprašanja in že trčiš na majanje glave in opazke, ki često očitujejo skoro popolno nepoznanje tega gibanja.

Zakaj ta pojav, oziroma kje so njegovi vzroki? Potrebno je, da to razčistimo in razčlenimo vse činitele, ki so izzvali tako pojmovanje o zadružnem svetu.

Z A P I S K I

Nenavadno darilo. Kartel kvasa je pripravljen pokloniti naši državi dve novi tovarni v vrednosti 40 milijonov dinarjev, če bi država prenehala izdajati koncesije za nove tovarne kvasa in če bi odobrila povišanje cen kvasu za 2.50 pri kilogramu. Baje je država odklonila to laskavo ponudbo kartela kvasa.

Narod o naših duhovnikih

Zelo ugodno je bilo za vstajenje prese-nečeno vse slovensko kmečko-delavsko ljudstvo, ko je čitalo v »Neodvisnosti« članke treh slovenskih duhovnikov, ki v praksi niso zatajili svojega poklica in svojega duhovniškega poslanstva. Slovensko delovno ljudstvo se čudi, da so samo trije duhovniki bili tako odločni, da so upali javno priznati Kristusova načela pravičnosti in usmiljenja. Vsem kmetom in delavcem je dobro znano, da med slovenskim narodom ne žive samo trije duhovniki, tem več, da vsak župnik in kaplan čita in razla-ga Kristusov evangelij. Čudno pa je, da v praktičnem vsakdanjem življenju in v boju ne zastopajo in se ne bore za ista načela, ki jih narodu v cerkvi čitajo iz evangelske knjige. Radi tega se zdi, da mnogi gospodje ne verujejo tega, kar čitajo v evangeliju. Ker v praksi ne delujejo za vzvišene Kristusove ideale, se zdi, da je marsikateremu duhovniku evangelij samo lepa legenda in pravljica, lepa fantazija, ki je sijajna za umsko razvedrilo, ki pa nima v konkretnem življenju nobene-ga smisla, ko je treba nastopati za interese ponižanih, lačnih, izkoriščanih kmeč-kih, delavskih, obrtniških in tudi uradniških slojev.

Naš narod je globoko veren. Naš narod hoče Kristusa, toda tistega Kristusa, o katerem se čita v cerkveno priznanem evangeliju. Ta Kristus se je boril za svoje ponižano ljudstvo. Hodil je po mestih in vaseh, učil je in oznanjal blagovest. Ko pa je videl množice, so se mu zasmilile, ker so bile izmučene in razkropljene kakor ovce, ki nimajo pastirja.

Saj je bil namen njegovega delovanja

oznanjati blagovest ubogim, jetnikom oproščanje in slepim pogled.

Danes je ponižan slovenski kmet, slovenski delavec, slovenski obrtnik, slovenski uradnik. Slovensko ljudstvo je brez svobode, brez besede, brez enakopravnosti. Kdor tega ne vidi, ne prizna, je v duši enak tisti gospodi, ki je na veliki petek Kristusa na križ obsodila radi tega, ker je živel na račun izmučenega ljudstva, ki se je torej tudi zbal, da bi slepo sludstvo izpregledalo.

Tega Kristusa spoštuje, tega Kristusa ljubi, tega Kristusa priznava in hoče v praktičnem življenju vse delovno trpeče slovensko ljudstvo.

Ves slovenski narod iz srca pozdravlja svoje narodne duhovnike: Franca Šmona, dr. Tinka Povšeta in Jožeta Lampreta. Vsi so letos o veliki noči prvič javno priznali načela svoje prave duhovniške službe in čestitali vsem preganjanim, revežem in borcem »Neodvisnosti« pravo narodno vstajenje pravice in enakopravnosti.

Slovenski narod že naprej pozdravlja tudi svoje druge, celo višje duhovnike, ki z omenjinimi isto čutijo, ki v duhu enako delujejo, ki pa radi taktike še niso javno nastopili. Brezpogojno bodo ti slovenski duhovniki že ob drugem vstajenju javno in brez strahu pričeli boj za interese tistih, za katere je Kristus deloval, trpel in vstal. Narod spoštuje in brani in bo branil prve svoje borce v duhovniških vrstah! Svoje-ga duhovnika slovensko delovno trpeče ljudstvo ne bo nikdar preganjalo, nikdar zatajilo, ker veruje v narodno vstajenje.

Anton Strgar.

Delavski vestnik

Zavarovanje za starost, onemoglost in smrt

Naše delavstvo se je dolga desetletja vztrajno borilo za razširjenje zakona o zavarovanju delavstva za primer smrti, starosti in onemoglosti in je v tem svojem prizadevanju končno tudi uspelo. Minister socialne politike je po pooblastilu v finančnem zakonu predpisal Uredbo o uvedbi delavskega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Zavarovanje stopi v veljavo 1. septembra t. l. in je obvezno za vse delavce, ki morajo biti po zakonu o zavarovanju delavstva zavarovani pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev, izvzemši rudarske delavce in državno prometno osebje. Prispevke za to zavarovanje prepišujejo okrožni uradi za zav. delavcev. O tem bo minister soc. politike izdal še natančnejše predpise. Kako bodo prispevki urejeni se še ne ve. Predvidena je možnost, da plačujejo lahko posamezni delodajalci na lastno zahtevo večje prispevke, da se po-

večajo pravice in renta delavcev v primeru onemoglosti, starosti in smrti, vendar je malo verjetno, da se bo to v praksi tudi zgodilo, ko vemo, da so se delodajalci vobče protivili uvedbi tega zavarovanja.

Dolžnost plačevanja prispevkov za to zavarovanje velja z dnevom uvedbe novega zakona t. j. s 1. septembrom 1937. Kdor ni obvezen zavarovanju za primer bolezni tudi ni obvezen temu zavarovanju. Tudi ni dovoljeno dobrovoljno zavarovanje za primer starosti, onemoglosti in smrti, pač pa je dovoljeno dobrovoljno podaljšanje tega zavarovanja.

Za podjetja, ki spadajo pod rudarske zakone, je obvezno zavarovanje pri bratovskih skladnicah. Za osebe državnih prometnih ustanov, ki ni bilo doslej zavarovano, bo izdal potrebne predpise minister za promet v sporazumu z ministrom za soc. politiko.

Naša kultura

DILETANTSKI ODRI IN LJUDSKA KULTURA.

Kakor povsod drugje prehaja tudi pri nas umetnost kljub slabim okoliščinam v roke širokih ljudskih mas. Na žalost pa nimajo diletantski odri, ki se v zadnjem času pojavljajo v velikem številu, niti umetniške smeri in diletanti, ki nastopajo, nimajo dovolj umetniškega čuta. Koncertni umetniki, ki so nastavljeni v raznih uradnih gledališčih ne nudijo mladi generaciji in širokim ljudskim masam nobene opore in ne zdravega razvedrila. Oder preide mnogo del, ki so vprav nekulturna in vplivajo celo škodljivo na ljudske mase.

Tako so n. pr. neki diletanti v Studen-cih pri Mariboru vprizorili igro »Tri tički«, igro, ki je ne moremo uvrstiti med kulturna dela in kot tako seveda tudi ne med ljudsko kulturo. Ni si težko predstavljati, kako je vplivala ta igra na povprečnega gledalca, ki je v poplavi laži-kulturnih filmov in predstav že itak izgubil malodane ves čut za pravo umetnost. — Trije »tički« se v neki gostilni napijejo in najedo, v pijanosti razbijejo gostilniško sobo, gostilničarja pa za plačilo nabijejo. In končno jih sodnik oprostí — na veselje vse publike.

Najdejo se pa še ljudje, ki tako uprizoritev — da o igranju sploh ne govorimo! — odobravajo in jo imenujejo »najnedolžnejšo šalo«. Mlad diletant še ne more pravilno razumeti pomena naprednega diletantskega odra, zato je pa moralna dolžnost tistih, ki jim je kaj do ljudske umetnosti, da priskočijo na pomoč in pomagajo ustvarjati močne ljudske odrske kolektive, ki bodo usmerjeni umetniško in napredno in bodo nudili ljudstvu to, kar diletantski oder mora. Le na ta način se bo dvignila ljudska kultura na tisto stopnjo, ki jo pač moramo v tej dobi in pod temi pogoji doseči. Geslo pa mora biti: **iz ljudstva za ljudstvo!** I. P.

»MARIBOR ZA POPOLNO SLOVENSKO UNIVERZO!«

Je naslov brošure, ki jo je izdalo Društvo jug. akademikov v Mariboru kot dokument manifestacije obmejne Maribora za popolno slovensko univerzo. — Cena brošure Din 2.—, po pošti Din 3.—. K zahtevam naše slovenske akademske mladine se še povrnemo.

Oglašujte v „Neodvisnosti“

ZAPISKI

Mistifikacija ali izmišljotina? Dravobanski »Pohod« se je v svoji 13. številki obregnil zopet ob naš list in ob naše kmečko-delavsko gibanje, trdeč, da imajo pristaši tega gibanja legitimacije s sliko dr. Mačka, slovensko trobarvno in napisom: »Izkaznica slovenskog kmečko-delavskoga gibanja dra Mačka«. Pooblaščenji smo izjavili, da vodstvo slovenskega kmečko-delavskega gibanja ni nikoli izdalo nobenih takih ali podobnih legitimacij in je ta, o kateri poroča »Pohod«, ali ponarejena ali izmišljena. Zato zahtevamo, naj »Pohod« pove, kje je to legitimacijo iztaknil, kdo jo je izdal in kdo jo ima!

Prekletstvo korupcije. Beograd ima novo korupcijsko afero, ki ni skoraj nič manj zanimiva kakor tista nedavna, ko so odkrili, kako so ociganili uboge invalide za težke milijone. Tokrat gre za poneverbe v mestni elektrarni, kjer je glavni blagajnik Živko Popadić poneveril in prisleparil 3 do 5 milijonov dinarjev, kajti vsota natanko še ni določena. Krona te afere pa je, da je postal gospodin Popadić glavni blagajnik mestne elektrarne iz navadnega mitničarja in sprevodnika tramvaja, seveda po protekciji čaršije, s katero je prišel po ženitvi v žlahtno. Zgodba, ki jo objavljajo beograjski listi, se bere kakor kakšna Nušičeva komedija.

Kje je denar? Denarja ni. Ni ga v kmečki ne v delavski hiši, ni ga v žepu nameščence in ne obrtnika, pa tudi ne v naših denarnih zavodih, ki ne morejo izplačevati niti vlagateljem njihovih prihrankov. Tako govorimo in slišimo danes povsod po slovenski zemlji. Kje pa je denar potem? Kam je izginil, saj ga menda niso vrgli v Donavo? Ne! Vsaj malo nam pa odgovori na to vprašanje ugotovitev, da sta zbrala samo dva beograjska denarna zavoda, v kateri se odteka tudi silno veliko našega sloven-

skega denarja, že do letošnjega 1. januarja 5 in pol milijarde dinarjev. Ta dva zavoda sta Pošna hranilnica in Hipotekarna banka. Samo v gotovini je ležala omenjenega dne v njunih blagajnah 1 milijarda dinarjev! Kje pa so potem še Narodna banka in drugi centralistični beograjski denarni zavodi! Podrobno proučevanje bi pokazalo, da leže v Beogradu 4 petine vsega denarja kraljevine Jugoslavije. Ako leži tam, pa seveda ne more biti drugod — in ga ni. Ker se pa centralizacija denarja v Beogradu še stalno nadaljuje, ga bo pri nas vsak dan manj in manj.

Kolonija tujega kapitala. V Jugoslaviji je 305 tujih industrijskih in 24 bančnih podjetij. Tuja industrijska podjetja imajo vpisanega kapitala 2 milijardi 315 milijonov dinarjev, vsa domača skupaj pa — 1 milijardo 85 milijonov! Prav tako imajo ta tuja industrijska podjetja več ko polovico vseh naših kratkoročnih kreditov, to je 2 milijardi 865 milijonov dinarjev. Mi smo edina država v Evropi, v kateri je moč tujega kapitala večja, kakor moč lastnega, pritož tujih izkoriščevalcev naših naravnih bogastev in našega delovnega ljudstva se pa še nadaljuje.

Nova alera. Pred desetimi leti je bila sklenjena med našo državo in Anglijo trgovinska pogodba. Šele po desetih letih se je izkazalo, da se naše besedilo pogodbe ni ujemalo z angleškim. Po angleškem besedilu se oproščajo carine samo novi stroji za tekstilno industrijo, v našem besedilu pa je beseda »novi« izpuščena. Tako so se uvažali carine prosto tudi stari stroji in je bila s tem naša država oškodovana za težke milijone.

Nov primer korupcije. Zagrebški »Jugoslovski Lloyd« je poročal te dni o novem primeru korupcije in podkupovanja. Ministrstvo za gozdove in rudnike je na licitaciji 8. marca t. l. dalo samoprodajo premoga iz državnih rudnikov beograjski tvrdki Momčilović, čeprav so bili drugi ponudniki skromnejši v svojih zahtevah glede provizije. Pa je prišlo na svetlo pismo omenjene tvrdke Momčilović, ki je podkupila neko merodajno osebnost s četrtn milijona dinarjev zato, da je tvrdka dobila samoprodajo premoga. S tem, ko je bila oddana samoprodaja premoga iz državnih rudnikov Momčiloviću, je država oškodovana za 12 milijonov dinarjev.

N A Š I K R A J I

LJUBLJANA.

Odkar pošiljajo iz Zagreba subvencije, se je tudi ljubljansko frankovsko gnezdo pričelo živahno gibati. Medtem ko so se frankovci na Hrvaškem vgnzdili samo v mestih, rovarijo na Slovenskem tudi na podeželju. Na velikonočni ponedeljek je neki ljubljanski zaupnik zagrebške frankovske gospode zbral v svojem stanovanju 12 kmetov iz ljubljanske okolice. Vsakemu je dal na račun romanja v Zagreb, ki ga bo v kratkem organiziral, 5 kovačev (50 Din). Nekaj kmetov se že punta in namerava poslati jubeže groše nazaj ter tako protestirati proti izdajalskemu početju slovenskega frankovca. Najbolj zanimivo pa je to, da imamo v Sloveniji kar dve frakciji zagrebških frankovcev: eno s sedežem v Ljubljani, drugo s sedežem v Celju. Med obema je veliko konkurenčno nasprotje, tako da bosta tudi v Zagreb romali vsaka zase. Celjska frakcija bo romala v Zgreb v nedeljo, dne 11. t. m., ljubljanska pa še dneva svojega romanja ni določila. Obe slovenski frankovski frakciji se še vedno skrivata pod okriljem HSS. Radičeve ideologije in Mačkovega vodstva

pa ne upata prelomiti, kakor so ga prelomili zagrebški pokrovitelji. Dr. Maček, voditelj združene opozicije in HSS, bo slej ko prej sodeloval s slovenskim kmečko-delavskim gibanjem, ki se v zadnjem času z velikim uspehom uveljavlja v slovenskem političnem življenju.

MARIBOR.

Velike manifestacije za demokracijo, ki jih je beograjsko ljudstvo priredilo velikemu državniku in branitelju za demokracijo in svetovni mir prezidentu dr. Benešu, so imele med mariborskim delovnim ljudstvom, ki je protifašistično razpoloženo, velik odmev. Čim so ljudje čitali v popoldanskih listih da se prezident dr. Beneš vrača preko Maribora v domovino, so se ljudje v gruclah zglasili pri tuk. vodstvu kmečko-delavskega gibanja in želeli izvedeti uro prihoda predsednikovega vlaka, da bi mogli na kolodvoru pozdraviti velikega gosta in manifestirati ji v vzhodni Evropi na braniku evropskega mira.

Mariborske srednje šole: klasična gimnazija, realna gimnazija, državno učiteljske in zasebno žensko učiteljske bodo priredile

»Rešil nas je, da nismo danes tašisti. Spoznali smo, kaj je fašizem, pa naj se skriva pod katerokoli firmo.«

»Zakaj pa padelmu ne postavite lepšega spomenika kakor je ta oguljeni križ?« Mož skomigne z rameni. Sicer pa — najlepši spomenik so Trboveljčani sami. Čeprav je med njimi mnogo podreptnikov, vendar je tudi zavednih ljudi mnogo, mnogo naslednikov žrtve Mrtvaške lobanje in Železne pete.

Dolga je dolina od kolodvora do trga. In vsej tej dolini, vsem hribom in še mnogim dolinam vlada Denar. Vso zemljo so prerili, hiše so zgradili, ceste, železnico — in danes?

Po cestah postopajo brezposelni. Njih obleke so povaljane, roke tišče v hlačne žepce, športne čepice imajo na glavah. »E, vrag po vsem! Saj nas imajo vsi na norca — celo tisti, ki smo doslej vanje verjeli!«

Krško, 3. aprila 1937.

Krško leži blizu hrvaške meje in prepričan sem bil, da prihajam med razgibano ljudstvo. Pač nisem vedel, da so stiki med krškimi okrajem in med Ljubljano redki in da ni medsebojnega načrtnega dela.

Pravimo, da ni prav, da se Zagreb vmešava v naše slovensko gibanje. Da ni prav, da hodijo Slovenci ob hrvaški meji v Zagreb po navodila. Seveda ni prav! Toda boljše je Zagreb kakor nič!

Krški okraj ne bo več taval med Zagrebom in Ljubljano, ne bo več prenašal medsebojnih trenj, biti hoče o vsem, kar se dogaja v vodstvu, informiran in hoče v gibanju enakopravno sodelovati. Odločil se je, da bo v »Neodvisnosti« aktivno sodeloval, kajti to je list, ki se okrog njega zbira vedno več pristašev kmečko-delavskega gibanja. Ljudstvo v krškem srezu se je že v srednjem veku izkazalo v boju proti graščakom, to ljudstvo je tudi v zadnjih letih

Iste dolžnosti — iste pravice
Isto delo — isto plačilo.

Mnogokrat se zgodi, da gledajo starejši na nas mlade kot na nekaj manj popolnega, manj vrednega, nižjega. Saj vemo, kako starši gledajo na otroke ne kot na mlade ljudi, temveč kot na igračke in pajace, ki ne spadajo z njimi v isto vrsto. In tako je tudi, ko vstopimo v ljudsko šolo, v vaješko dobo, v srednjo šolo ali ko »napredujemo« v pastirje, hlapce in poljske delavce. V nas gledajo objekt — predmet, ne pa enakopraven činitelj — subjekt. Naše delo se ne ceni po pravi vrednosti, temveč si moramo z veliko težavo priboriti vsako še tako majhno priznanje in vsako izboljšanje. Koliko staršev se ne zmeni za to, da njihov sin ali hčerka dneve in dneve zastoj gara za gospodarja ali za mojstra — češ, se bo vsaj česa naučil! Koliko mladih ljudi dela za borno plačo — češ, saj so še mladi, kaj bi z denarjem!

Pa ne samo, kar tiče plače, tudi drugod se ne upošteva prava vrednost naših sposobnosti in našega dela. Imamo mnogo dolžnosti, pravic pa malo. Nimamo vpliva na zakonodajo, na zbornice, na organizacije, na javne funkcionarje. Dovolijo nam kvečjemu to, da prav ponižno prosimo — pa še to je podobno nesramnosti in neposlušnosti.

Nočemo kratiti starejšim njih pravic, toda tudi mi, hočemo svoje pravice, pri-

2. maja t. l. ob 10. uri v veliki unionski dvorani svečano akademijo v čast slovanskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu.

Kako gospodje uslužbenci v tekstilnih tovarnah postopajo z našim delavstvom, nam najlepše dokazuje primer postopanja nekega mojstra v tovarni Thoma na Pobrežju. Omenjeni mojster je nahlulil neko delavko in jo obsul z najgršimi izrazi brez kakršnegakoli vzroka. Vsakdo, ki je delal v mariborskih tekstilnih tovarnah, ve, kakšne težave imajo delavci s stroji, ki so že takrat, ko so stali na Češkem, dvakrat odslužili in bi po pravici že danes spadali med staro železo. Ni čuda, da ti stroji pogostoma obstanejo in celo pokvarijo tkanino, a škodo pri takem obratovanju imajo delavci, ki si pri akordnih plačah in pokvarjenih strojih ne zaslužijo niti toliko, da bi se pošteno nasitili. Tako je tudi delavka M. imela ne po svoji krivdi pokvarjen stroj. Mojster A., ki ima nalogo popravljati pokvarjene stroje, jo je vprašal, če je kaj »šmirglala«, nakar mu je odgovorila — da. Nato je bil obveščen nadmojster L., ki je prihrumel in jo nahlulil: »Sie sind die Schlechtesten auf der Welt, Sie sind eine Baraba...« Vsak pošten človek si lahko misli, kakšno mora biti življenje v tovarni, kjer morajo delavci poleg

Za mir, svobodo in napredek!

Mladina govori...

znanje za naše delo in za naše sposobnosti. Zavračamo vse one, ki govorijo o mladini kot o bodočnosti naroda, jim je pa narod prav tako malo mar kakor mladina. Samo tiste poznavamo za naše prave učitelje, ki tudi v dejanjih pokažejo, da imajo mladino res radi in da jim je blagor mladine res na srcu. To so pa tisti naši prijatelji, ki našo borbo podpirajo, to so tisti, ki nas ščitijo, ki nam priznavajo pravico do samoodločevanja, pravico do razvoja, do veselja, do organizacije, tiska itd. To so tisti naši prijatelji, ki nas z njimi veže skupnost slovenskega kmečko-delavskega gibanja.

Ko bosta naše mladinsko in naše ljudsko gibanje dovolj močna, tedaj bodo šele dani mladini pogoji za priznanje njene mladosti, njenega dela, pogoji za zakonititev popolne mladinske zaščite, tedaj bosta slovenska mladina in vse naše ljudstvo stala na poti k miru, svobodi in napredku.

Pred kratkim izdana uredba o minimalnih mezdah obsega tudi del mladinske zaščite: za mladoletne delavce je določena minimalna mezda, ki je od minimalne mezde ostalega delavstva za 25% nižja in znaša torej 1.80 Din na uro, v krajih pod 5000 prebivalci pa je še nižja. Dnevna mezda v večjih mestih znaša na dan Din 10.80, v mestih pod 5000 prebivalci pa Din 9.76.

Radi pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti vseh dopisov. — Op. ur.

napornega dela prenašati še psovke in razne poniževalne izraze od strani ljudi, ki bi morali biti veseli, da najdejo med nami košček kruha, a postopajo z nami kot z manjvredno sodrgo. Prepričani smo, da bo podjetje s svoje strani ukrenilo vse potrebno, da se taki žalostni primeri ne bodo več dogajali.

Delavec.

CELJE.

Oglašam se v »Neodvisnosti«, listu, ki je glasnik vseh zahtev in potreb slovenskega delovnega ljudstva, v listu, ki hoče prisluhniti težnjam vseh poklicev. Bolj kakor kdaj prej je potrebno danes, da znova in znova

OPOZORILO!

V Zagrebu ni v nedeljo, 11. t. m. nobene konference slovenskega kmečko-delavskega gibanja, na kar opozarjamo vse slovenske delegate.

poudarjamo resnost današnjih časov, ki tako neizprosno posegajo v razmere delovnih ljudi in rušijo njihove eksistence

Mnogo, zelo mnogo pa je mladih ljudi, ki so zaposleni za tako nizek zaslužek, da to bi je v obraz takozvani civilizaciji človeštva. So danes službe, ki zahtevajo od človeka samo delo in napore, ne vračajo pa mu pravičnega plačila. Med te spada gotovo tudi poklic šivilj. Naj zato kratko opišem, kako se godi nam v Celju, v največji konfekcijski tovarni pri Strmečkiju. Strmečki je veletrgovec. Celjski podžupan. V njegovi palači (Trgovski dom) je veletrgovina in konfekcijska delavnica za krojače in šivilje. Celotna konfekcija obsega oddelek za perilo, oddelek za moško in damsko konfekcijo. Posebno v damski konfekciji so plače obupne. Pri perilu plačujejo: pomočnica dobi za izgotovljeno moško srajco 1.20 do 1.40 Din, za večjo moško srajco 1.50 do 3 Din, za izdelavo spodnjih hlač z obšitki 3 Din, brez obšitkov 2.50 Din. Kvalificirana pomočnica lahko napravi največ 14 srajc na dan, pa mora imeti že večletno prakso. A teh je malo. Sukanec in svilo si mora kupiti sama, kar znaša na mesec 100 Din in še več. V najboljšem primeru dobi že res izurjena pomočnica 350 do 400 Din izplačanih na mesec, delati pa mora od jutra do večera. Mesečna plača nekaterih pomočnic pa znaša 250 Din! Nekoliko pokvarjene komade mora kupiti pomočnica sama, in sicer za isto ceno, kakor ga proda podjetnik stranki. Mora takorekoč plačati svoje delo in dvakrat sukanec. Iz tega se vidi, da šivilje pri Strmečkiju ne moremo biti zadovoljne z našim položajem.

Šivilja.

PTUJ.

Radi poplav Pesnice in Dravinje se niso mogli člani »Sloga« udeležiti zborovanja dne 4. aprila pri Zupančiču. Zato je bilo zborovanje preloženo na nedeljo, 25. aprila z istim dnevnim redom in istotam ob 9. uri.

POLZELA.

V Polzeli so nam mesarji že 21. marca podražili meso od 8 na 15 Din kg. Ves čas smo mislili, da se bo za veliko noč kaj izboljšalo in da vendar enkrat dobimo volovsko meso mesto kravjega. Pa je že tako pri nas, naj bo še tako stara krava, mesarji jo

Iz popotne torbe

Jesenice, 1. aprila 1937.

To so pa kovinarji. To je naš pravi proletariat. Svoja društva imajo, svojo tradicijo, svojo mentaliteto. Trdni so in neuklonljivi. Spominimo se le vseh prestanih stavk in bojev, pa lanskih občinskih volitev!

Jesenški kovinarji so izobraženi. Berejo naše revije, študirajo, debatirajo. Zato so pa tudi zavedni, svoje prepričanje imajo, svoj nazor, ki ni plod trenutne potrebe in trenutnega političnega dela, temveč plod dolgoletnega strokovnega in kulturnega dela.

Tovarni seveda to ni prav in tudi njenim eksponentom ne. Zavedne delavce odpušča in preganjajo. Toda to le še bolj razgalja profil ljudske namene tistih črnih duš, ki imajo vedno na jeziku narod, v resnici pa jim je edini življenjski cilj njih lastna korist.

Tudi Jeseničanom »Neodvisnost« ugaja. Naročniki se množe in kovinarji bodo v listu aktivno sodelovali. Saj so zavedni Slovenci in zavedni delavci!

Trbovlje, 2. aprila 1937.

V vseh krajih od Maribora do Jesenic je sneg. V Trbovljah ga pa ni. Menda je zemlja v tem kraju vedno razgreta in se sneg sproti tali. In tako že vsi travniki pod Mrzlico zelene, pomlad se oglašča.

Danes je v Trbovljah zelo tiho. Praznujejo. Stiri dni v tednu praznujejo! Slovenski rudniki so odveč, slovenski rudarji so odveč. Kolikor še producirajo — to je le po zaslugi milostnih nabav.

Pred njegovim grobom stojimo.

»Ta nas je rešil,« pravi mož in pokaže s prstom zapuščenjo gomilo.

»Rešil? Saj se vam vendar vedno slabše godi!«

sekajo po 10 Din kg. — Čujte, kaj se je zgodilo na graščini Sovnek na Polzeli: Ljudstvo je bilo obveščeno, da bo zaklana debela krava pred prazniki in da bo graščina prodajala meso po 6 Din kg. Nekemu mlademu mesarju ni bilo to po volji. Hodil je toliko časa sitnarit v graščino, da so mu jo prodali prav na veliko soboto. Med revnim ljudstvom je bilo radi tega veliko razburjenje. Vsi so rekli: dober tek, g. mesar in so šli v Celje, v Letuš in drugam po meso. In dobili so ga, in sicer kravjega po 6 Din. V Celju mesarji sploh niso hoteli verjeti, da tu na Polzeli ni razlike med staro kravo ali volom, sprednjim ali zadnjim delom. Tu se namreč prodaja vse po 10 Din. Zadeva je bila prijavljena celjskemu okrajnemu glavarstvu. Obljubljeno je bilo, da bo zadeva preiskana, pa je najbrž vse pozabljeno, kajti kravje meso še vedno prodajajo mesarji po 10 Din kg. Zato prosimo mesarje iz Celja, naj se nas usmili in naj nam pripelje enkrat eden, drugič drugi meso na Polzelo. Lokal je tu brezplačno na razpolago. Mi jim bomo za to hvaležni.

Polzelan.

JESENICE.

Vaš list se je dosedaj že precej razširil v našem razburkanem revirju. Nova oblika lista in pa znižana cena bo pa list še bolj priljubila. Industrijsko delavstvo, ki se bori zadnje čase s težavami, kakršnih sploh še ni doživelo, s težavami, ki so pravcato peklo na zemlji, sprejema in prebira Vaš list s hvaležnostjo ob zid pritiskjenega človeka, zoper katerega se je obrnilo vse, celo centrala lastne strokovne organizacije. Edina branilca delavcev sta »Neodvisnost« in »Naš kovinar«. — Kranjska industrijska družba je v času od 23. januarja t. l. dalje odslovila iz službe sledeče delavce: Jožeta Čelesnika, glavnega zaupnika; Ignaca Kralja, zaupnika; Viktorja Strižarja, zaupnika; Vencija Perka, zaupnika in župana občine Koroška Bela; Franca Ravnika, zadnjega starešino zaupniškega zbora; Toneta Thalerja in Albina Pibernika. — Zveza kovinarjev Jugoslavije v Beogradu je naročila po »komisarju« Rudolfu Kunšiču in svojem krajevnem organu Karolu Ažmanu, livarju VII. skupine, zatakniti ključavnice poslovnega in knjižničnega lokala podružnice Zveze kovinarjev Jugoslavije na Jesenicah in je izključila sledeče svoje člane: Jožeta Čelesnika, Ignaca Kralja, Viktorja Strižarja, Vencija Perka, Franca Ravnika, Antona Thalerja, Albina Pibernika, za namoček pa še Jožeta in Polmeta Strižarja, Ivana Kosa in Franca Federla. Zanimivo je, da sta bila Anton Thaler in Albin Pibernik odslovljena iz službe KID in sočasno tudi izključena iz organizacije. Zaradi »zataknitve ključavnice« je vložena tožba pri sodišču. — Banska uprava v Ljubljani je brez navedbe razlogov razrešila sledeče delavske zaupnike mandata, dobljenega pri volitvah 31. januarja 1937: Vencija Perka, Ignaca Kralja, Viktorja Strižarja, Jožeta Čelesnika in Franca Ravnika. Sodišče v Kranjski gori je v pravdi odslovljenih zaupnikov Čelesnika Jožeta, Kralja Ignaca in Strižarja Viktorja razsodilo, da je odpoved službe s strani KID neupravičena in da so navedeni trije še vedno v prejšnjem službenem razmerju. Podjetje je vložilo priživ in iz previdnosti ponovilo odpoved. — Ažman Karol, tovarniški delavec na Jesenicah, je odložil mandat na listi Slovenskega delovnega ljudstva v občinskem odboru na Jesenicah, sklicujoč se na omajano zdravje in živce. O svoji demisiji je obvestil tudi podjetje KID. Pri zadnji uvrstitvi po novi kolektivni pogodbi je bil uvrščen kot livar v VII. skupino. Najvišja mogoča skupina je pa VIII. V občinskem odboru ga bo nadomestil Ivan Čelesnik. — Med nameščence KID v mesečno plačo in pokojninskim zavarovanjem je bil preveden po končanih pogajanjih za novo kolektivno pogodbo Arnež Peter, tov. delavec in imenovan član banskega sveta, ki se je pogajani udeleževal poleg čisto nevtralnega Avgusta Kuharja kot nevtralna osebnost.

Zanimiv

sestaneke občanov smo opazili 4. aprila 1937 v Nikoličevi gostilni na Hrušici. Sklicatelj Ciril Klinar, kandidat z liste SDL, je vodil dobro obiskani sestanek in naznanil željo zastopnika oblasti, naj se razpravljajo samo zadeve gospodarkega značaja. Govornika, nosilec liste SDL dr. Stanovnik Aleš in dr. Stempihar Ivo, ki sta oba občinska odbornika z liste SDL, sta tolmačila prisotnim delo občinskih odbornikov z liste SDL v jeseniškem občinskem odboru od 25. oktobra 1936 naprej. Prvi je poročal o občinskem proračunu, drugi pa je obrazložil smisel občine in vire občinskih dohodkov. Sestanek je uspel zelo dobro in vzpodbudno. Hruščani so izrazili željo, naj bi se taki sestanki še dostikrat vršili.

TRBOVLJE.

Dne 21. marca se je vršil pri nas občni zbor strokovne organizacije Zveze rudarjev Jugoslavije, podružnice v Trbovljah. Iz poročila s. tajnika posnemamo, da je organizacija letos številčno precej narasla, kar pa ni zasluga katerega posameznika, temveč dejstvo, da je začela med našimi rudarji rasti borbenost in zavest skupnosti. Mnogo pa so na nas vplivali tudi uspehi ljudske fronte v Franciji in velik strokovni val po vsej državi, ki je pokazal rudarjem, da je njih edina rešitev — močna razredna strokovna organizacija, s pomočjo katere si morejo zboljšati svoj bedni položaj.

Kljub porastu članstva je odstotek organiziranih še vedno zelo majhen: od približno 2000 zaposlenih je le 660 organiziranih. Treba bo še mnogo dela, da se privede v našo organizacijo še ostalo delavstvo. Občni zbor je potekel v precejšnjem bojnem razpoloženju. Večina članov se namreč s poročilom predsednika Pliberška ni zadovoljila. Prvič, ker kljub zahtevi članstva ni bilo diskusij, ki so najboljša šola za uspešno delo, drugič pa, ker novi odbor ni nudil garancije za uspešno delo. Kadar gre za volitve v naše

delavske ustanove in občine ter so potrebni glasovi, takrat se seveda vrši sestanek za sestankom. Ko pa pridejo druge važne akcije, kakor sklepanje kolektivnih pogodb, naročila premoga državnih železnic, možno gibanje, stavke itd., takrat vrše naši sindikalni voditelji te akcije svojevoljno brez predhodnih razgovorov in sodelovanja vsega organiziranega članstva. Pogrešno in škodljivo je voliti predsednika, ki opravlja več važnih funkcij in mora tako zanemarjati strokovno organizacijo, ki je tako važen instrument v borbi za zboljšanje rudarskega položaja. Glavna napaka v naših strokovnih organizacijah pa je pomanjkanje demokracije, ki jo nekatere strokovne organizacije že imajo. To je prva težnja in zahteva našega članstva. Nekateri sindikalni voditelji gledajo seveda stvar drugače in hočejo prikazati zahtevo po demokraciji kot delo razbijačev. To je napačna politika sindikalnih voditeljev. Kadar se pojavi zahteva po uresničenju volje večine članstva, tedaj naj bi bili na delu razbijači!

Bil je izvoljen stari odbor. Ker smo pristajši proletarske demokracije, se moramo seveda kot manjšina večini pokoravati, čeprav so se vršile volitve novega odbora v okoliščinah, ki jih zaveden proletarec ne more odobravati. Povdarjamo, da ne bo nikoli nič velikega ustvarila tista strokovna organizacija, ki nima zaupanja v svoje vodstvo in svoje funkcionarje. Zaupanje pa se ne sme in ne more zahtevati, temveč se mora zaslužiti.

Če bo vodstvo zvesto smernicam, ki jih zahteva volja in večina članstva, tedaj se bo zbralo v strokovni organizaciji še mnogo zdravih sil, ki bodo delale za napredek članov in organizacije. Vse dosedanje delo in metode pa morajo prenehati. Trboveljčan.

Mnogo naših prijateljev iz delavskih revirjev — iz Jesenic, Trbovelj, Šoštanjia itd. nam pošilja članke, ki jih drugo zanje namenjeno časopisje noče priobčevati. Mi te članke kot poslano objavljamo, ker smo mnemja, da je v delavskem gibanju zdrava ljudska kritika pogoj za napredek.

DOB PRI DOMŽALAH.

Pri nas se nismo pustili ugnati in imamo zato ljudsko občinsko upravo. Marsikje pa so mislili, da žive kje na Češkoslovaškem ali v Franciji in so jih tako pozabili, da imajo kvečjemu enega ali dva moža v občinskem odboru. — Po volitvah se je pri nas vse umirilo. Sedaj pa vidimo, da zmaga pri občinskih volitvah ni vse. Treba je do tega priti, da bomo vsi kmetje in delavci v Dobu eno. Toliko je stvari, ki tišče vse kmete in delavce enako trdo, da ne vem, zakaj bi ne šli skupaj in skupaj zahtevali, da se da to, kar so nam že davno obljubili: Nove zakone, nove, tajne volitve v parlament, gospodarsko in politično avtonomijo Slovenije, razdolžitev kmeta, nove bolnišnice in šole, ceste in železnice na Sušak itd. Plače delavcev se nižajo, tovarniški izdelki se pa draže. Kam bo kmet prišel, če bo šlo tako naprej? Zato je čas, da kmetje in delavci pustimo stare stranke gospode, sami pa terjamo, vsi skupaj in povsod to, kar nam gre: Kruha in svobodne besede! Narod naj govori! — V prejšnji številki »Neodvisnosti« se postavlja nek kmet proti delavcem. Naš kraj je kmečko-delavski. Kmetje vemo, kako je, če delavec nima denarja. Tudi nič kupiti ne more. Ko je bila stavka papirničarjev na Količevem, smo jih podprli, kar smo mogli. Zbrali smo krompirja, zelja, repe, vse! Odstopili smo jim kar celo nivo krompirja: »Tu imate krompir, pa si ga nakopljite!« Mislim, da je malo predilcev, pa delavcev

sploh, ki bi imeli 6 Din na uro. Pa bi bilo prav, če bi imeli. Saj delajo in zaslužijo! Če se pa nam kmetom slabo godi, smo pa tudi sami krivi. Zakaj pa skupaj ne gremo, zakaj vsaki barabari tlako delamo in nas vsak za nos vleče! Delavci ne živijo predobro, ampak mi preslabo. Tako je! Za nas kmete nič drugega ne preostane, kakor da skupaj stopimo.

Naročite „Neodvisnost“

»PUTNIKOVA« PAVŠALNA POTOVANJA NA JADRAN!

Binkošti! Od 8.—18. maja: Crikvenica 1200 Din. — Od 8.—18. maja: Otok Rab 1250 Din. Vse nadaljne informacije in prijave, prospekti, nabava vozovnic po originalnih in znižanih cenah, preskrba viz, nakup valut po najugodnejših dnevnih tečajih, preskrba turističnih mark in lir itd. pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22, 21-29 ter »Putniku«, Celje, Aleksandrov trg 1, telefon 119.

Izdaja konzorcij »Neodvisnosti«. Urejuje in odgovarja Stanko Hiti, novinar v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna, predstavnik ravnatelj Stanko Detela.

ZA SPOMLAD!

12. 45380-04

29. 2961-44829

59. 5842-05

59. 74295-16

129. 2325-44793

129. 2305-04231

129. 5305-09

79. 2927-44884

59. 2967-44800

89. 937-64842

Bata

Franc zakaj si tako vesel?

Tudi Ti boš lahko vesel, če se boš dobro in poceni oblekel, a to samo pri manufakturi

Češki magazin - Maribor

Ulica 10. oktobra - kjer je res neverjetno poceni